

WWW.ACTIEPROGRAMMA.NL

ACTIE PROGRAMMA

LOKAAL BESTUUR

13 / juni 2010

Nieuwe tijden, nieuwe kansen!

REDACTIONEEL 02 / OUD ONTMOET NIEUW 02 / LERENDE GEMEENSCHAP IN HELLENDOORN 04 /
ALLES OVER HET ACTIEPROGRAMMA 06 / KORTE BERICHTEN & AGENDA 08 /

Redactioneel

Nieuwe tijden, nieuwe kansen!

Nieuwe tijden breken aan. Er zijn veel veranderingen in het lokaal bestuur: nieuwe raadsleden en wethouders, en diverse (bestuurlijke) ontwikkelingen. Het Actieprogramma Lokaal Bestuur faciliteert daarom de ontmoeting tussen oude en nieuwe bestuurders om van elkaar te leren. Dit jaar organiseert het Actieprogramma regionale raadsledencongressen onder de titel 'Raad op Zaterdag' en samen met de provinciale VNG-afdelingen en de Wethoudersvereniging diverse wethoudersbijeenkomsten 'Oud ontmoet nieuw'.

In het kader van deze bijeenkomsten vindt u in deze nieuwsbrief een dubbelinterview met Gerrie Elfrink, onlangs geïnstalleerd als wethouder in Arnhem en Nico Verlaan, voormalig wethouder in Duiven. Burgemeester Van Overbeeke reflecteert samen met ondernemer Kornelis Wetsema op nieuwe tijden met de Lerende Gemeenschap in Hellendoorn. Hellendoorn was een van de experimentgemeenten van *In actie met burgers!*.

Voor de lezers die nieuw zijn aangetreden in het lokaal bestuur en anderen die nog niet bekend zijn met het Actieprogramma: op pagina 6 en 7 leest u hier alles over. Kijk in onze agenda in deze nieuwsbrief en op Actieprogramma.nl voor alle activiteiten die we organiseren voor raadsleden en wethouders. Uiteraard zijn we ook actief tijdens het komende VNG-Jaarcongres in Leeuwarden op 7 en 8 juni. Wij hopen u daar te ontmoeten!

Namens het projectteam
Actieprogramma Lokaal Bestuur,
Roelie Lenten

Twee generaties wethouders in gesprek

Oud ontmoet nieuw

Nico Verlaan, bestuurslid van de Wethoudersvereniging, bood de kersverse wethouder Gerrie Elfrink nog net geen lidmaatschap van de Wethoudersvereniging aan tijdens het dubbelinterview voor deze nieuwsbrief. Hij overhandigde hem wel de publicatie 'Nieuwe wethouders op weg'. Elfrink is eind april in Arnhem beëdigd. Hij is met zijn 35 jaar de jongste van het college. Verlaan, voormalig wethouder in Duiven, is een oudgediende. Een ontmoeting tussen twee generaties wethouders.

Elfrink begon zijn politieke loopbaan eind jaren negentig bij de landelijke jongerenorganisatie van de SP en werd een paar jaar later tot lijsttrekker in Arnhem benoemd: "Mijn politieke ambitie is ontstaan vanuit een rechtvaardigheidsgevoel. Toen ik Jan Marijnissen zaken hoorde aankaarten waar ik het helemaal mee eens was, ben ik lid geworden

van de SP." Zijn nieuwe rol - besturen in plaats van oppositie voeren - vindt Elfrink de grootste uitdaging voor de komende periode: "Tijdens mijn raadslidmaatschap heb ik vaak bedacht hoe ik iets aan zou pakken en wat ik zou antwoorden als ik bestuurder zou zijn. Nu moet ik dat ook daadwerkelijk doen. Het formateurschap is een goede overgang geweest

om de stap van raadslid naar wethouder te maken.” Elfrink wil een spontane wethouder zijn die openstaat voor mensen: “Ik wil met een idee de stad in, onder de mensen zijn. Praten en luisteren. Inwoners moeten inspraak hebben en er moet draagvlak zijn voor het beleid. Initiatieven in de stad moeten kunnen bloeien. Maar er moeten ook besluiten genomen worden. Ik ben blij met sport in mijn portefeuille. Het verenigingsleven is belangrijk in een gemeente. Het gaat om gezondheid, jeugd, omgaan met elkaar en vrijwilligerswerk.” Nico Verlaan kan zich goed vinden in dit type wethouder: “Ik ben vooral een mensenmens die vindt dat inwoners in een gemeente ook zelf wat te zeggen moeten hebben. Ik heb huiskamergesprekken gevoerd om te horen waarover mensen bezorgd waren. Luisteren is heel belangrijk.” Volgens Verlaan moeten bestuurders niet gelijk in oplossingen denken en in discussie gaan: “We moeten kijken wat mensen bezorgd maakt. Uit de individuele belangen kun je de gemeenschappelijke belangen formuleren.”

Verlaan heeft vele tips voor nieuwe wethouders: “De eerste honderd dagen zijn heel belangrijk. Dan moeten wethouders de stijl die ze ambiëren, ook daadwerkelijk neerzetten. Het beleid moet vertaald worden in een collegeprogramma. Maar vergeet de incidenten en actualiteiten niet! Tachtig procent van de acties is te voorzien. Twintig procent wordt echter gevuld met incidenten en actualiteiten, en daarop worden wethouders beoordeeld. Wat in de krant staat, wordt onthouden.”

Vaardigheden

Voor Elfrink is het de grootste uitdaging om de lijn die hij zich heeft voorgenomen, ook daadwerkelijk neer te zetten: “Deze ligt in het verlengde van mijn raadslidmaatschap. Ik las weinig stukken, maar was goed geïnformeerd door met mensen te praten. Het is een voordeel dat ik in de agendacommissie heb gezeten. Hierdoor heb ik leren samenwerken met andere partijen. Ook heb ik veel gehad aan de adviezen van de griffie.” Verlaan is blij te horen dat Elfrink in zijn raadsperiode tevens diverse vaardigheidstrainingen heeft gevolgd en adviseert dit te

Nico Verlaan (l) en Gerrie Elfrink (r)

blijven doen: “Wethouder zijn is een vak. Je moet met iedereen kunnen praten, van stratenmaker tot minister. Daarvoor heb je begeleiding en scholing nodig. Maar je bent ook mens. Wethouders moeten zich richting coaches kwetsbaar kunnen opstellen.”

In het kader van oude versus nieuwe tijden mag het onderwerp nieuwe media niet ontbreken in het gesprek tussen deze heren. Verlaan vindt het gevaarlijk dat mensen ‘leeglopen’ op internet: “Als bestuurder moet je een zorgvuldige afweging maken bij de middelen die je gebruikt.” Ook Elfrink ziet steeds vaker mensen doorschieten bij het gebruik van nieuwe media: “Sommige mensen gebruiken Twitter en ‘social networks’ voor alles. Ik heb zelf Twitter in de campagne gebruikt en had een eigen weblog. Maar nu wil ik eerst zaken op een rijtje hebben, voor ik besluit welke middelen ik ga toepassen.”

Het Actieprogramma organiseert met medewerking van de Wethoudersvereniging in juni 2010 nog twee bijeenkomsten met als thema: ‘Oud ontmoet nieuw’. Er staan bijeenkomsten gepland in Leusden (woensdag 2 juni) en Zeewolde (woensdag 23 juni). Voor meer informatie: Actieprogramma.nl en Wethoudersvereniging.nl.

Hans van Overbeek (l)
en Kornelis Wetsema (r)

Lerende Gemeenschap in Hellendoorn

Met de Lerende Gemeenschap heeft Hellendoorn een manier gevonden om concreet tot actie te komen met meedenkende en initiatiefrijke inwoners. Hellendoorn was een van de experimentgemeenten van *In actie met burgers!*. Na drie bijeenkomsten zijn werkgroepen gevormd die verschillende projecten oppakken met als overkoepelend thema ‘maatschappelijk betrokken ondernemen’.

“De Lerende Gemeenschap bestaat uit ongeveer dertig mensen die afkomstig zijn uit maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, vrijwilligersorganisaties en de gemeente. Zij proberen voorwaarden te creëren die van betekenis zijn voor de samenleving en de plannen die ontwikkeld worden ook daadwerkelijk uit te voeren”, legt burgemeester Hans van Overbeek, één van de drijvende krachten achter de Lerende Gemeenschap (LG), uit. De gemeentelijke

organisatie is een gelijkwaardige partner in de LG. “Wel hebben we een faciliterende rol”, gaat de burgemeester verder. “Zo is er vanuit de gemeente een procesmanager aangesteld die waar nodig ambtelijke ondersteuning biedt.” De bedoeling is dat de Lerende Gemeenschap in 2010 en 2011 maatschappelijke initiatieven neemt en invoert. Over de rol van de gemeente daarna is Van Overbeek realistisch: “Niets gaat vanzelf. Het is mogelijk dat de gemeente een aanjaagfunctie behoudt.”

In juni 2010 brengt *In actie met burgers!* een praktisch ‘spoorboekje’ burgerparticipatie voor colleges en raden uit. In het najaar van 2010 volgen diverse regionale bijeenkomsten over burgerparticipatie voor (nieuwe) gemeentebestuurders. Meer informatie: Vng.nl/burgerparticipatie.

Duurzame relatie

De Lerende Gemeenschap is een vervolg op de campagne ‘Hellendoorn in Actie’ uit 2007. LG-deelnemer en ondernemer Kornelis Wetsema, was ook bij de eerdere campagne betrokken:

Kom tijdens het VNG-Jaarcongres 2010 naar het deelcongres 'Meer burgers en minder overheid' waaraan onder meer burgemeester Van Overbeeke, de Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer en 'de Gelukkige burger' hun medewerking verlenen. Meer informatie: Vngjaarcongres.nl.

"Hellendoorn in Actie heeft veel mensen uit alle geledingen van de bevolking op de been gebracht. De Lerende Gemeenschap is er op gericht om vooral een duurzame relatie op te bouwen met elkaar. Dit kan zorgen voor een echte inbedding van initiatieven. De gemeente staat open voor de mening van anderen en wil de kennis en ervaring van inwoners inzetten met het oog op de ontwikkeling van het gemeentebestuur. Het beleid wordt verbeterd door de expertise die opgedaan wordt in de Lerende Gemeenschap. Inwoners merken hier misschien niet direct iets van, maar er worden mede door de Lerende Gemeenschap besluiten genomen die inwoners aanspreken."

Koers bepaald

De LG-leden zijn twee keer bij elkaar geweest om zich te oriënteren op wat zij voor de maatschappij kunnen betekenen. De derde sessie stond in het teken van het maken van concrete plannen. Van Overbeeke: "Doordat mensen allemaal op hun eigen manier naar de samenleving kijken, is een veelheid aan thema's de revue gepasseerd. Nu hebben we de koers uitgezet. Doelstellingen hierbij zijn het tot stand brengen van een structurele relatie tussen ondernemers en de gemeente, en het uitbouwen van de vrijwillige inzet rondom bepaalde doelgroepen. Rondom drie thema's ontwikkelen werkgroepen nieuwe werkwijzen om deze doelstellingen te behalen." Eén werkgroep heeft als doelstelling jongeren te interesseren voor nieuwsgaring en publiciteit. "We willen hen bewuster maken van dat wat zij voorbij zien komen in de vele media en de invloed die zij zelf hierop kunnen uitoefenen. Hierbij wordt samengewerkt met de Lokale Omroep Hellendoorn. Het gaat om bewustwording en het creëren van vrijwillige, maatschappelijke betrokkenheid", aldus de burgemeester. Het uiteindelijke doel is jongeren als vrijwillige, kritische 'nieuwmakers' te betrekken bij de multimediale ontwikkelingen

binnen de lokale omroep. Wetsema, directeur van een reclamebureau, is betrokken bij deze werkgroep: "Ik kan vakinhoudelijk voor een aanvulling zorgen. Als reclamebureau spelen wij heel erg in op trends. Een van de trends is dat consumenten meer te zeggen krijgen. Dit speelt bij grote merken, maar ook gemeenten gaan die kant op. De gemeentelijke organisatie moet eerst gaan luisteren en dan niet alleen naar de mensen met de grootste mond. Ze moet ook hoeder zijn voor de achterhoede."

'Makelen en schakelen' is het thema van de tweede werkgroep. Concreet resultaat is dat er al een eerste Hellendoornse beursvloer is gepland op 8 oktober 2010. Hier wordt aanbod van maatschappelijk betrokken ondernemers gematcht met vragen van vrijwilligersorganisaties. Bedoeling is dat de beursvloer in de toekomst vaker georganiseerd wordt. De derde werkgroep gaat aan de slag met activiteiten die verbindingen leggen tussen de inwoners uit de verschillende wijken, dorpen en buurtschappen. Om de werkgroepen te verbinden, presenteert iedere groep tijdens de vierde LG-sessie de plannen en vorderingen aan elkaar.

Kennis delen

De ervaringen van Hellendoorn blijven niet binnen de stadsgrenzen. Van Overbeeke: "We organiseren een bijeenkomst met andere gemeenten in Overijssel om elkaar te inspireren en van elkaar te leren. De kennis die je opdoet met projecten moet je vooral niet voor jezelf willen houden. Het is nodig om aan de vooravond van de bestuurlijke hervorming en de huidige financiële situatie de democratie op een andere manier handen en voeten te geven. Wij zullen daar als Hellendoorn niet alleen in staan en willen graag van andere gemeenten leren."

De Lerende Gemeenschap in Hellendoorn is te volgen via Hellendoorninactie.nl.

Alles over het Actieprogramma Lokaal Bestuur

Het Actieprogramma Lokaal Bestuur is een platform voor kennis- en ervaringsuitwisseling tussen gemeenten. Met bijeenkomsten, workshops, instrumenten zoals de Quick Scan Lokaal Bestuur en diverse publicaties versterkt en stimuleert het Actieprogramma het samenspel tussen alle actoren in het lokaal bestuur. In deze nieuwsbrief kunt u lezen wat het Actieprogramma voor u kan betekenen.

Publicaties

Naar aanleiding van actuele thema's en ontwikkelingen in het lokaal bestuur, geeft het Actieprogramma regelmatig publicaties uit. Een greep uit de onderwerpen: regierol van gemeenten, burgerparticipatie, gemeentelijke vergaderpraktijken en gemeentefinanciën. Alle publicaties zijn beschikbaar via [Actieprogramma.nl](https://actieprogramma.nl).

Het Actieprogramma Lokaal Bestuur is een gezamenlijk project van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Doelgroepen van het Actieprogramma zijn raadsleden, wethouders, griffiers, burgemeesters, gemeentesecretarissen en ambtenaren. De volgende thema's staan centraal: bestuurscultuur, professionalisering, regierol van gemeenten, vertrouwen tussen burger en bestuur.

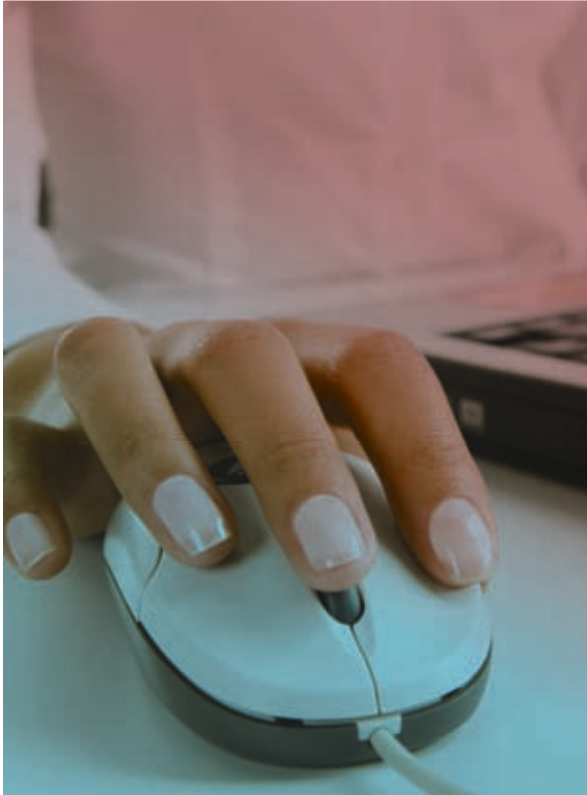

Inwerkprogramma gemeenteraden

Het 'Inwerkprogramma gemeenteraden' bestaat uit vijftien praktische en inhoudelijke workshops die raadsleden kunnen ondersteunen bij de verschillende rollen en taken die zij hebben. Afhankelijk van de trainingsbehoefte van een gemeenteraad wordt in overleg met de raadsgriffier een passend aanbod samengesteld. Voorbeelden van workshops zijn:

- Gemeentefinanciën;
- Media;
- De gereedschapskist van het raadslid: rollen en instrumenten.

Deskundigen, onder wie VNG-medewerkers en consultants van het Actieprogramma, verzorgen de workshops. Kijk voor het gehele workshopaanbod op [Actieprogramma.nl](https://actieprogramma.nl) > [inwerkprogramma gemeenteraden](https://actieprogramma.nl/inwerkprogramma-gemeenteraden).

Quick Scan Lokaal Bestuur

De Quick Scan Lokaal Bestuur is een gratis, zelfdiagnose instrument, dat gemeenten eenvoudig en snel inzicht biedt in de interne onderlinge verhoudingen en de eigen bestuurscultuur. De griffier is procesbegeleider. Alle raadsleden, collegeleden en het MT vullen de digitale vragenlijst in. De scan signaleert sterke en zwakke plekken en spoort de verbeterpunten op. Vervolgens kunnen raad, college en ambtenaren met de resultaten aan de slag. Consulenten van het Actieprogramma kunnen uw gemeente ondersteunen bij de presentatie en bespreking van de uitkomsten van de scan en bij een eventueel vervolgtraject. Voor meer informatie, kijk op [Actieprogramma.nl](https://actieprogramma.nl) > [Quick Scan Lokaal Bestuur](#).

Bijeenkomsten

Het Actieprogramma organiseert lokale en regionale bijeenkomsten voor raadsleden en wethouders, die in het teken staan van kennis, vaardigheden en ervaringsuitwisseling. Omdat het leren van elkaar belangrijk is, worden concrete gemeentelijke voorbeelden besproken. Op [Actieprogramma.nl](https://actieprogramma.nl) ziet u in de agendarubriek een actueel overzicht van de activiteiten in het land.

Consulenten

De consulenten van het Actieprogramma kunnen uw gemeente ondersteunen en adviseren op uiteenlopende vlakken. Zij zijn onder meer uw aanspreekpunt in de regio en organiseren regionale bijeenkomsten. Alle consulenten hebben ruime ervaring in het lokaal bestuur. Zie voor uw regio: [Actieprogrammalookaalbestuur.nl](https://actieprogrammalookaalbestuur.nl) > [consulenten](#).

KORTE BERICHTEN

Spoorboekje burgerparticipatie voor raden en colleges

In het verlengde van het tijdschrift 'In actie' presenteert *In actie met burgers!* op het VNG-Jaarcongres de publicatie 'Naar buiten - Spoorboekje burgerparticipatie voor raad en college'. Dit praktische, handzame spoorboekje gaat over het samenspel tussen raad en college, de samenwerking met de ambtelijke organisatie en de rolverdeling bij burgerparticipatie. Deze publicatie wordt begin juni naar alle gemeenten verzonden.

Actieprogramma Lokaal Bestuur op het VNG-Jaarcongres

Tijdens het VNG-Jaarcongres op maandag 7 en dinsdag 8 juni 2010 organiseert het Actieprogramma twee deelcongressen: 'Gemeentelijke regie in nieuwe tijden' en 'Meer burgers en minder overheid' (door *In actie met burgers!*).

Tijdens de deelcongressen denken deelnemers na over de invloed van nieuwe (maatschappelijke) ontwikkelingen op de positie en rol van de

gemeentelijke overheid. Hoe behoudt een gemeente de regie, wanneer moet meer ruimte gegeven worden aan burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties?

Op de informatiemarkt is het Actieprogramma aanwezig met de ludieke stand, waar u een 'kijkje in de keuken' van andere gemeenten kunt nemen. U bent uitgenodigd om aan te schuiven aan onze keukentafel!

Publicatie 'Mag ik u quoten?' Mediatips voor raadsleden en wethouders

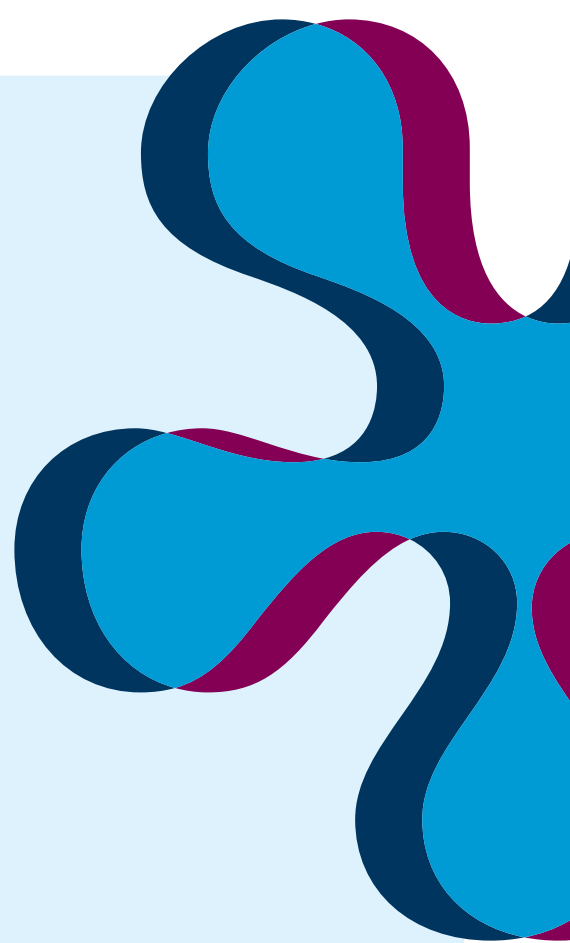
Raadsleden en wethouders kunnen via de verschillende media laten zien wat ze doen. Om hen hierbij te ondersteunen, heeft het Actieprogramma een publicatie in handig zakformaat uitgegeven. In de publicatie krijgt u onder meer tips bij het geven van een interview en uitleg hoe u een kernboodschap kunt formuleren. Ook komen de mogelijkheden van social media, zoals Twitter en Hyves aan de orde. Raadsleden en wethouders kunnen de publicatie gratis opvragen bij het Actieprogramma.

COLOFON

Actieprogramma Lokaal Bestuur
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
T 070 373 80 20
E actieprogramma@vng.nl
www.actieprogramma.nl

Projectteam | Roelie Lenten (projectleider), Geertrude Haasnoot, Lola Lemmens, Hanna Pak, Valérie de Ridder, Huri Sahin-Ardic
Eindredactie | Son & Co (Sonja Ammerlaan)
Ontwerp en lay-out | Ontwerpwerk, Den Haag
Druk | SDU Uitgevers, Den Haag

AGENDA

Regiocongressen voor raadsleden: 'Raad op zaterdag'

Rotterdam | za 29 mei 2010

Eindhoven | za 25 september 2010

Wethoudersbijeenkomsten 'Oud ontmoet nieuw'

Leusden | wo 2 juni 2010

Zeewolde | wo 23 juni 2010

VNG-Jaarcongres 2010: 'Nieuwe tijden'

Leeuwarden | ma 7 en di 8 juni 2010

Regionale bijeenkomsten 'Gemeentebestuurders in actie met burgers!'

Regio Gelderland | do 23 september 2010

Regio Overijssel | najaar 2010

Meer informatie en aanmelden:
Actieprogramma.nl